
Školné ano, ale ne pro každého

Školné ano, ale ne pro každého

LIDOVÉ NOVINY

8.10.2011 Lidové noviny Strana 4 Domov, autor: BARBORA ŘÍHOVÁ

PRAHA Ministerstvo školství chce zavést školné, někteří vysokoškoláci by se mu ale mohli vyhnout.

Šéf resortu Josef Dobeš (VV) připustil, že se uvažuje o variantě, že by se na vybraných oborech poplatek od studentů nevybíral. „Například u technických oborů je úvaha, že by školné platil za studenty stát,“ nastínil Dobeš.

Se zavedením školného počítá vládní koalice od akademického roku 2013/2014. Maximálně by studenti měli zaplatit 10 000 korun za semestr. Školy samy by stanovovaly, kolik přesně.

Zároveň bude možné si splácení školného odložit do doby, než začne student po absolvování školy vydělávat. Na studium by si tak musel peníze půjčit. Ministerstvo školství připravuje systém zvýhodněných úvěrů, spořicíh účtů a studentských stipendií.

„Z koaličních jednání vyplynulo, že na preferovaných oborech by mohl závazky za studenty převzít stát,“ doplnila Kateřina Savičová z tiskového odboru resortu. Podle poslance ODS a experta na školství Waltera Bartoše to není špatná myšlenka. „O zákoně se ale ještě budeme bavit,“ řekl LN Bartoš.

Ministerstvo školství totiž zatím dokončilo pouze věcný záměr zákona, který nyní poputuje do meziresortního připomínkového řízení. Dobeš má v plánu, že ho 31. října předloží vládě, a do června 2012 chce mít hotové paragrafové znění zákona o vysokých školách.

Akademici ovšem školné příliš nevtírají. „Nejsem jeho zastánce. Jsem zastáncem navýšení částky, kterou mají mít univerzity k dispozici na jednoho studenta. Školné je přiznáním státu, že není ochoten nebo schopen mobilizovat dostatečné zdroje pro financování vysokého školství,“ komentuje záležitost rektor Masarykovy univerzity Mikuláš Bek.

Podobně se Bekovi nezamlouvá ani myšlenka, že by studenti některých oborů byli zvýhodněni neplacením školného. „Pokud nás stát přesvědčuje o výhodách systému se školným, neměl by je sám popírat tím, že některým studentům placení školného odpustí. Podporu určitých oborů stát může zajistit tak, že studentům těchto oborů nabídne speciální stipendia,“ dodal rektor.

Školné odmítá i Rada vysokých škol. Argumentuje tím, že v zemích, kde bylo zavedeno, poplatky skokově narůstaly, a studenti tak byli čím dál víc zadluženější.

Způsobů, jak využít školného k motivaci studentů, je celá řada. Například by se mohlo docílit toho, aby absolventi pedagogických fakult šli po škole skutečně učit, což dneska mnozí nedělají.

„Jestliže stát zjistí, že třeba v učitelských profesích chybí lidé, není lepší lákadlo, aby učitel skutečně začal učit, než mu odepsat část dluhu, který má na školném,“ nastínil jednu z možných variant prorektor pro strategii a rozvoj František Ježek ze Západočeské univerzity v Plzni. Ježek je zároveň člen týmu, který vysokoškolský zákon připravuje.

Ministerstvo školství chce vládě na konci října předložit věcný záměr reformní předlohy a do června 2012 připraví paragrafované znění nového zákona o vysokých školách

Reforma počítá s tím, že studenti budou muset platit takzvané odložené školné. Vládní koalice se už dříve dohodla, že by se mělo začít platit od roku 2013 a maximální výše bude 10 000 korun za semestr. Se školným souvisí chystaný systém studentských grantů, půjček a spoření.

Vysoké školy přestanou dostávat peníze na „hlavu“, tedy na počet přijatých studentů. Nově budou financovány i podle kvality. Už příští rok by se od kritéria kvality (vědecké výsledky či uplatnitelnost absolventů) mělo odvíjet 20 procent rozpočtu škol.

Školy budou procházet dvojitým hodnocením. Svou činnost by měly hodnotit jednak samy, jednak by je měla každých pět let prověřovat nově zřízená nezávislá organizace - Národní akreditační agentura. Ta bude také rozhodovat o udělení takzvané institucionální akreditace, která se bude vztahovat na celou školu. Teď je praxe taková, že se uděluje akreditace jednotlivým oborům.

Školy mají získat více pravomocí. O ekonomických záležitostech mají rozhodovat rady tvořené lidmi z regionální politiky nebo firem. Zároveň budou mít školy větší odpovědnost. Veřejné vysoké školy budou s ministerstvem uzavírat rámcové smlouvy na tři až pět let, kde si stanoví, jakých výsledků škola dosáhne v příštích letech a kolik peněz na to od státu dostane.